

Адвокатско дружество

ДО
МИНИСТЪРА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
Г-Н КИРИЛ АНАНИЕВ

КОПИЕ ДО
ВСИЧКИ РЕГИОНАЛНИ ЗДРАВНИ
ИНСПЕКЦИИ

ОТ
АДВОКАТСКО ДРУЖЕСТВО „ДИМИТРОВА И
ХАДЖИЕВА“, БУЛСТАТ 177353170, с адрес: гр.
София, ул. „Константин Петканов“ № 6,
представявано от адв. Михаела Димитрова и адв.
Радостина Хаджиева, e-mail: office@dh-law.bg

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

УВАЖАЕМИ МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО,
УВАЖАЕМИ ЗДРАВНИ ИНСПЕКТОРИ,

Още преди 13.03.2020 г. и обявяването от Народното събрание извънредно положение в Република България, в чл. 11, вр. с чл. 13а от Кодекса за социалното осигуряване (КСО) е предвидено, че осигурено лице, което има 6-месечен осигурителен стаж (в това число служители и самоосигуряващи се лица) за рискове "общо заболяване" и "майчинство", има право на обезщетение за времето, В КОЕТО СЕ ГРИЖИ ЗА: i/ здраво дете поради наличие на карантина в заведението, което посещава; ii/ болен член от семейството, както и iii/ член от семейството, поставен под задължителна карантина. Обезщетението се равнява на 70 % (за първите три дни) и 80 % (за четвъртия и следващите дни), от среднодневното брутно трудово възнаграждение или среднодневния осигурителен доход. Първите 3 дни обезщетението се заплаща от работодателя, а през следващите - НОИ за сметка на фонд "Общо заболяване и

майчинство". Редът, условията и срока за подаване на документите е установен в Наредба за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване (НПОПДОО). Плащането се извършва по лична сметка на осигуреното лице.

Горепосоченото, освен в разпоредбите е описано и в т.11 и т.13 в сайта на НОИ – <https://www.noi.bg/en/benefits/benefits/100-nerabotosposobnost/1861-povn13>, както и в портала на Европейската комисия - <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1103&langId=bg&intPageId=4435> като действащо законодателно решение в Република България. В този сайт дори е посочен пример за реда на изплащането на обезщетението, а именно: „ако лекарят ви е изписал 5 дни домашно лечение, а брутната ви заплата е 1000 лева на месец, **дневната** ви заплата за месец с 21 работни дни е 47,6 лева. За първите три дни болнични ще получите от работодателя 33,3 лева на ден (70 %) или общо 99,9 лева за 5 дни домашно лечение. За следващите два дни обезщетението се поема от НОИ, който трябва да ви изплати 76,2 лева.“

Съгласно българското законодателство размерът на обезщетението се определя при определени формули и е свързано със среднодневното възнаграждение на осигуреното лице или среднодневния осигурителен доход, процент от което би следвало - за повече информация вижте чл. 31 и следващите от Наредбата. Под осигурителен стаж се разбира период от време, който се изчислява в часове, месеци и години. За него се зачита времето, през което осигуреното лице е работило като наето лице на пълно работно време или като самоосигуряващо се лице, ако са внесени или дължими осигурителните вноски върху полученото възнаграждение. **В него се включва и времето на платен или неплатен отпуск по болест, по майчинство, за раждане или осиновяване на дете и за отглеждане на дете до 2 години, както и до 30 работни дни на неплатен отпуск в една календарна година.** Зачита се и самостоятелната заетост. За всяка професия има минимален осигурителен доход и за осигурителен стаж не се зачитат периоди с вноски в размер под този доход, освен при определени изключения. Ако самоосигуряващо се лице е работило при непълно работно време, стажът се зачита пропорционално на определеното от закона работно време. При нормални условия на труд то е 8 часа на ден. **Отделно от това, няма изискване б-месечния необходим осигурителен стаж да сте придобили при настоящия си работодател.**

Със Заповед № 01-124 на министъра на здравеопазването от 13.03.2020 г. се преустановиха всички учебни занятия и всички извънкласни мероприятия (занимални, клубове, зелени училища, екскурзии и други) в училищата, университетите и в другите обучителни институции и организации. **Въведе се и форма на дистанционно обучение и се преустановиха посещенията на децата в детските ясли и детските градини.** Със заповедта едновременно с това се указа на работодателите по възможност да въведат дистанционна форма на работа.

Междувременно със Заповед № 01-130 от 17.03.2020 г. на същия министър се посочиха лицата, които подлежат на задължителна карантина за срок от 14 дни: "Всички български граждани и граждани на други държави с постоянно, дългосрочно или продължително пребиваване на територията на Република България и членовете на техните семейства, пристигащи от Китайската народна република. Ислямска република Иран. Бангладеш, Република Индия, Република Малдиви. Федерална демократична република Непал. Демократична социалистическа република Шри Ланка. Кралство Испания. Италия, Република Корея, Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия. Франция, Федерална република Германия, Кралство Нидерландия и Швейцария, се поставят под карантина за срок от 14 дни в дома или на друго място за настаняване, в което лицето е посочило, че ще пребивава с предписание на органите на граничния здравен контрол. **С тази заповед се поставиха под задължителна карантина и близките контактни на потвърден**

случай на Covid-19. Към заповедта се приложи и предписание на регионалните здравни инспекции за поставяне под карантина. Сроктът на задължителната карантина бе определен на 14 дни. Всички поставени под карантина лица се задължиха по силата на заповедта да не напускат домовете си или мястото за настаняване, в което са посочили, че ще пребивават за посочения в предписанието срок.

Предвид горепосочените събития и тълкуването на закона все по-често в нашата адвокатска кантора постъпват запитвания както от работодатели, така и от служители и самоосигуряващи се лица. Не са редки случаите, при които лекуващи лекари се допитват до нас дали в действителност следва да издават болничен лист във връзка с чл. 13а от КСО и др. Голяма част от лекарите не знаят как да постъпят при получена от техните пациенти информация за карантина на заведението, посещавано от детето, поставен под карантина член от семейството, контакт с болен и прочее. Немалка част от лекуващите лекари ОТКАЗВАТ да издават болнични листове на това основание, респективно издават такива за срок до 14 дни.

Най-често задаваните в дружеството ни въпроси от служители, работодатели и лекариса:

- **Прилага ли се чл. 13а от КСО за осигурени лица, които полагат грижи за здрави деца, върнати от заведението поради карантина предвид заповедта на министъра от 13.03.2020 г., с която се преустанови дейността на тези заведения?**

- Ако отговорът на въпроса е отрицателен, моля за официално становище, изразено публично, даващо отговорн защо действащ закон не се прилага по отношение на настоящата ситуация, доколкото няма предвидена отменителна или дерогираща норма на чл. 13а от КСО в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с Решение на Народното събрание от 13.03.2020 г.?

- Ако отговорът е положителен, моля да изразите становище и да предоставите указания от името на всяка РЗИ към лекуващите лекари и информация на интернет страницата на Министерство на здравеопазването, които да дават отговори на следните въпроси:

1/ Какъв е редът за получаване на обезщетението, какви документи са необходими, от кого се издават те – от личния лекар на осигуреното лице, което ще полага грижи (родител, настойник, друго) или от личния лекар на детето? Само родител и настойник ли има право да ползва обезщетението или и осигурени лица, които полагат грижи за детето (например баба, дядо, близък роднина)? Как ще се установява връзката между двете лица за целите на отпускане на обезщетението (акт за раждане) и въобще необходимо ли е това?

2/ Изисква ли се болничен лист в този случай или заповедта на министъра от 13.03.2020 г. е достатъчно основание за изплащане на обезщетението?

3/ При положение, че карантината във въпросните заведения продължава повече от 3 дни, работодателят дължи ли обезщетение за първите три дни или такова се дължи единствено от НОИ за сметка на Фонд „Общо заболяване и майчинство“?

4/ Какви документи се изискват за получаване на обезщетението, как и в какви срокове се подават те? Предвидена ли е форма за електронно подаване на всички документи, необходими за процедурата? Ако да – каква е тя?

5/ В какви срокове се изплаща по сметка на осигуреното лице въпросното обезщетение и в какви размери е то? До кога се дължи обезщетението – в

ограничен период от време или за целия период на карантината на заведението, посещавано от детето?

6/ Кои осигурени лица могат да се ползват от обезщетението? Необходимо ли е непосредствено преди затварянето на заведението осигуреното лице да е осъществявало трудова дейност? Може ли родител, който към 13.03.2020 г. не е осъществявал трудова дейност, но притежава задължителния 6-месечен осигурителен стаж, да се възползва от правото си по чл. 13а от КСО?

7/ Ако осигурено лице се ползва от обезщетение за върнано от училище дете с цел полагане на грижи за същото, има ли законово изискване детето да е до определена възраст?

8/ Самоосигуряващи се лица, осигурени за общо заболяване и майчинство, имат ли право на обезщетението?

- **Прилага ли се чл. 13а от КСО за осигурени лица, които полагат грижи за свои близки членове от семейството, поставени под задължителна карантина на основание заповедта на министъра от 17.03.2020 г. (върнали се от посочените страни лица, болни от коронавирус лица, контакти с установено заболяване лица)?**

- **Ако отговорът на въпроса е отрицателен**, моля за официално становище, изразено публично, даващо отговорн защо действащ закон не се прилага по отношение на настоящата ситуация, доколкото няма предвидена отменителна или дерогираща норма на чл. 13а от КСО в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с Решение на Народното събрание от 13.03.2020 г.?

- **Ако отговорът е положителен**, моля да изразите становище и да предоставите указания от името на всяка РЗИ към лекуващите лекари и информация на интернет страницата на Министерство на здравеопазването, които да дават отговори на всички поставени по-горе от точка 1 до точка 5 въпроси.

1/ Какъв е редът за получаване на обезщетението, какви документи са необходими, от кого се издават те – от личния лекар на осигуреното лице, което ще полага грижи (член от семейството) и ще се ползва от обезщетението или от личния лекар на поставеното под задължителна карантина лице? Как ще се установява връзката между двете лица за целите на отпускане на обезщетението (акт за раждане, акт за сключен брак) и въобще необходимо ли е това? Как следва да се тълкува, че осигурено лице, грижещо се за болен от коронавирус или поставен под задължителна карантина член на семейството, има право на обезщетение? Кое осигурено лице има право на обезщетение? - Съпруг, родител, лице във фактическо съжителство осигурени лица, имащи право на обезщетения ли са, ако техен близък е поставен под задължителна карантина?

2/ Изисква ли се болничен лист в този случай или заповедта на министъра от 13.03.2020 г. е достатъчно основание за изплащане на обезщетението?

3/ Какви документи се изискват за получаване на обезщетението, как и в какви срокове се подават те? Предвидена ли е форма за електронно подаване на всички документи, необходими за процедурата? Ако да – каква е тя?

4/ В какви срокове се изплаща по сметка на осигуреното лице въпросното обезщетение и в какви размери е то? До кога се дължи обезщетението – в ограничен период от време или за целия период на задължителната карантината на лицето – 14 дни?

5/ Кои осигурени лица могат да се ползват от обезщетението? Необходимо ли е непосредствено преди поставянето на лице под задължителна карантина, осигуреното лице, което ще се грижи за него да е осъществявало трудова дейност? Може ли лице, което към 13.03.2020 г. не е осъществявало трудова дейност, но притежава задължителния 6-месечен осигурителен стаж, да се възползва от правото си по чл. 13а от КСО? А ако лицето е упражнявало дейност в чужбина и там е осигурявано за посочените рискове?

Очакваме своевременно становище на Министерството на здравеопазването и регионалните здравни инспекции в страната. Тези въпроси са от изключително значение, доколкото кореспондират с настоящата ситуация и доколкото касаят осигурителни права, гарантирани в Кодекса за социалното осигуряване.

Извършили сме детайлен анализ на действащата нормативна уредба по КСО към настоящия момент, но нямаме категоричен отговор до колко се прилага същата по време на извънредното положение в страна, считано от 13.03.2020 г., което продължава и към днешна дата. Анализ можете да откриете на следния адрес: <https://dh-law.bg/noi-dylji-obezhtenie-pri-gledane-na-dete-i-blizyk-po-vreme-na-karantina/>

Благодаря за отделеното внимание!

27.03.2020 г.,

С уважение:

гр. София

адв. Михаела Димитрова